Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru, judecător Victoria Bogomolova
Dosarul nr. 2a-435/25 (2-24078295-02-2a-03022025)

D E C I Z I E

18 iunie 2025 *****

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecătorul Ana Panov
Judecătorii Lucia Bagrin și Diana Corlăteanu
Grefierul Irina Bolduratu

examinând în **ședință de judecată închisă**, cererea de apel declarată de *****, reprezentată de avocatul Fediuc Valentin,

împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 18 noiembrie 2024, prin care s-a admis parțial acțiunea,

în cauza civilă, în **procedură specială**, la cererea depusă de Primăria com. *****, persoane interesate *****, Morari Svetlana, Serghei Morari și Procuratura *****, oficiul Ciocana cu privire la revocarea măsurii de ocrotire judiciară sub formă de tutelă, instituită prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 15 aprilie 2021 și desemnarea unui nou tutore pentru perioada instituirii măsurilor de ocrotire judecătorească sub formă de tutelă în privința persoanei fizice *****,

A C O N S T A T A T :

Circumstanțele cauzei:

La 16 iulie 2024, Primăria com. *****, persoane interesate *****, Morari Svetlana, Serghei Morari și Procuratura *****, oficiul Ciocana s-a adresat în instanța de judecată cu cerere, în procedură specială, cu privire la revocarea măsurii de ocrotire judiciară sub formă de tutelă, instituită prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 15 aprilie 2021 și desemnarea unui nou tutore pentru perioada instituirii măsurilor de ocrotire judecătorească sub formă de tutelă în privința persoanei fizice *****.

În motivarea cererii Primăria com. ***** a indicat că, ***** este persoană încadrată în grad de*****, fără termen.

A indicat că, la 25 februarie 2021, ***** a depus cerere privind instituirea măsurii de ocrotire juridică sub formă de tutelă față de *****, iar prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 15 aprilie 2021, s-a admis cererea depusă de *****, în interesele *****, persoană interesată Direcția asistență socială s. Ciocana cu privire la instituirea măsurii de ocrotire judiciară sub forma tutelei, s-a instituit măsura de ocrotire judiciară sub forma tutelei în privința *****, pentru o perioadă de 10 ani și s-a desemnat, pentru perioada instituirii măsurii de ocrotire, în calitate de tutore *****, în vederea ocrotirii atât a persoanei, cât și a intereselor patrimoniale și personale nepatrimoniale ale acesteia.

A menționat că, la 17 iunie 2024 în adresa Primăriei com. *****, a parvenit scrisoarea nr. 3282 din 11 iunie 2024 de la Procuratura *****, prin care s-a adus la cunoștință că, la 3 aprilie 2023, în baza examinării materialelor acumulate, de către organul de urmărire penală al IP Ciocana al DP *****, a fost pornită cauza penală nr. 2023480251, în baza art. 163 alin. (2) lit. a) Cod Penal, pe faptul lăsării, cu bună-știință, fără ajutor a unei persoane care se află într-o stare periculoasă pentru viață și este lipsită de posibilitatea de a se salva din cauza a bolii sau a neputinței, dacă cel vinovat știa despre primejdie și a avut posibilitatea de a acorda ajutor părții vătămate fie că el însuși a pus-o într-o situație periculoasă pentru viață, faptă care a provocat din imprudență o vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății.

Din conținutul scrisorii, în cadrul urmăririi penale, s-a stabilit că, în perioada 24 noiembrie 2022-27 noiembrie 2022, ***** ***** fiind desemnată în calitate de tutore a *****, conștientizând cu bună știință că aceasta fiind persoană cu retard mental și nu vorbește, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările și dorind în mod conștient survenirea lor, intenționat a lăsat-o pe ultima să plece de la domiciliul stabilit pe adresa *****, com. *****, sat. *****, str. *****3, într-o direcție necunoscută, în urma cărui fapt, aceasta s-a aflat dezbrăcată în stradă, la temperaturi reci, fără ajutorul unei persoane, într-o stare periculoasă pentru viață, lipsită de posibilitatea a se salva din cauza dezabilității și neputinței sale, prin urmare fiindu-i provocat din imprudență, conform raportului de constatare nr. 202302D0170 din 6 februarie 2023, congelații grad I-II degetelor IV-V mânii stângi, congelații grad III-IV ambelor plante, soldată cu formarea gangrenei umede buloase fără zona de demarcație, ce a necesitat amputarea chirurgicală a ambelor plante la nivelul tarso-metatarsian bilateral, cu formare de bond la acest nivel, care sunt consecința expunerii prelungite la temperaturi scăzute, pot data din perioada de timp indicată, condiționează un volum al incapacității permanente de muncă mai mare de 33 %, și în baza acestui criteriu, se califică ca vătămare gravă.

Fiind efectuate solicitări la IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie, s-a constatat că ***** ***** născută la *****, a fost internată în instituția de psihiatrie pentru acordarea asistenței medicale în mai multe rânduri, ultima internare în perioada 19 februarie 2015 – 23 martie 2015. Diagnosticul medical: *****

În temeiul Raportului de expertiză judiciară nr. 202434A0070 din 20 februarie 2024, s-a concluzionat că, bănuita ***** în prezent suferă de maladie p***** cronică și evolutivă: „*****”, care o privează de capacitatea de prevedere și deliberare a acțiunilor sale și de consecințele acestora, deci nu are capacitatea de a-și dea seama de acțiunile sale și nu le poate dirija, nu este aptă de a acționa cu discernământ. Conform stării psihice, ***** nu este capabilă să reproducă adecvat evenimentele și nu poate conștientiza caracterul infracțiunii incriminate, nu este capabilă să se înfățișeze în fața organelor de urmărire penală și a instanței de judecată, pentru a fi atrasă la răspundere penală pe acest caz. La momentul comiterii infracțiunii ce i se impută, bănuita ***** ***** suferea de maladie p***** cronică și evolutivă „*****”, care o priva de capacitatea de prevedere și deliberare a acțiunilor sale și de consecințele acestora, deci a acționat fără discernământ. În caz dacă în instanța de judecată va fi probată vinovăția ***** în momentul comiterii infracțiunii, comisia de experți judiciari psihiatri pledează ca expertizata să fie recunoscută iresponsabilă de fapta ce se impută. Bănuita ***** suferă de maladie p***** cronică și evolutivă: ”*****, care îi modifică în sens patologic comportamentul și îi creează un potențial infracțional iminent, conform stării psihice comportamentul ***** prezintă pericol pentru societate, în acest context impunându-se imperios aplicarea măsurilor de siguranță cu caracter medical, în sensul de a fi internată la tratament prin constrângere într-o instituție psihiatrică cu supraveghere obișnuită (în cadrul IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie).

Totodată, prin scrisoarea procurorului, s-a solicitat luarea la control riguros a acestui caz cu luarea măsurilor necesare legale în privința victimei și intervenirea instituției privind revocarea tutorelui și solicitarea instanței de judecată cu desemnarea unui nou tutore, desemnarea unui reprezentant legal persoanelor din speță întru asigurarea posibilității efectuării tuturor acțiunilor procesuale necesare de urmărire penală impuse în cadrul cauzei penale date.

Primăria com. ***** a susținut că, ținând cont de starea de sănătate a *****, a identificat un nou potențial tutore și a solicitat desemnarea pentru perioada instituită a măsurii de ocrotire judiciară a ***** în calitate de tutore a *****. Soții Svetlana și Serghei Morari sunt rude cu *****, ți anume, Morari Serghei fiind verișorul acesteia. Morari Svetlana a dat acordul să fie numită în calitate de tutore pentru *****. Familia Morari are un venit stabil provenit din prelucrarea terenurilor agricole. La fel, starea de sănătate îi permite ***** de a fi numită tutore.

Primăria com. *****, în temeiul art. 65, 66 ,68 și 106 ale Codului civil, art. 56, 73, 279 alin. (1) lit. e) și 302 Cod de procedură civilă, a solicitat revocarea calității de tutore a *****, desemnată prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 15 aprilie 2021 în vederea ocrotirii *****, pe temei de sănătate și desemnarea pentru perioada instituirii măsurii de ocrotire în calitate de tutore pe Svetlana Morari, în vederea ocrotirii persoanei *****, cât și a intereselor patrimoniale și personal nepatrimoniale ale acesteia. Ulterior, petiționara a depus o cerere suplimentară prin care a solicitat atragerea în proces în calitate de persoană interesată și a lui Morari Serghei. (f.d. 138-139)

La 25 septembrie 2024, persoana interesată Morari Serghei, a intervenit și el cu o cerere privind atragerea în proces în calitate de parte interesată, în vederea ocrotirii persoanei fizice ***** și desemnarea sa în calitate de tutore, dat fiind faptul că este verișorul ei și este de acord să se afle la îngrijirea familiei sale.

Prin referința depusă la 19 august 2024, Procuratura *****, oficiul Ciocana, prin intermediul procurorului Olga Bradu, a solicitat examinarea cauzei în lipsă, admiterea integrală a acțiunii pe motivele de fapt și drept invocate în referință. (f.d.25-27).

Prin referința depusă la 19 august 2024, reprezentantul persoanei desemnată anterior tutore *****, avocat Valentin Fediuc, nu a fost de acord cu cererea de chemare în judecată, considerând că urmează a fi respinsă pe motiv că, prin hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 15 aprilie 2021, a fost instituită măsura de protecție judiciară sub formă de tutelă în privința *****, fiind desemnat tutore *****, pe un termen de 10 ani. Consideră că, nu au fost prezentate probe privind stabilirea vinovăției ***** pentru anumite acte comise împotriva persoanei aflate sub tutelă. (f.d. 78-80)

Poziția instanței de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 18 noiembrie 2024, s-a admis parțial acțiunea înaintată de Primăria com. *****, persoane interesate Tamara Prodan, Svetlana Morari, Serghei Morari, Procuratura *****, oficiul Ciocana privind revocarea tutorelui și desemnarea unui nou tutore pentru perioada instituirii măsurilor de ocrotire judecătorească sub formă de tutelă în privința persoanei fizice ***** S-a revocat măsura de ocrotire judiciară sub formă de tutelă, instituită în privința *****, a.n. ***** pe o perioadă de 10 ani, prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru la 15 aprilie 2021 prin care a fost desemnată pentru perioada instituirii măsurii de ocrotire în calitate de tutore *****, a.n. *****, în vederea ocrotirii atât a persoanei cât și a intereselor patrimoniale și personale nepatrimoniale ale acesteia. S-a instituit măsura de ocrotire judiciară sub forma tutelei în privința *****, a.n. ***** pe o perioadă de 5 ani. S-a desemnat pentru perioada instituirii măsurii de ocrotire în calitate de tutore a *****, în vederea ocrotirii atât a persoanei cât și a intereselor patrimoniale și personale

nepatrimoniale ale acesteia. S-a privat ***** a.n. ***** cde dreptul la vot stabilit de Codul electoral. Prezenta hotărâre s-a adus la cunoștința Comisiei Electorale Centrale. La rămânerea definitivă a prezentei hotărâri, măsura de ocrotire judiciară sub formă de tutelă, instituită în privința ***** prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru la 15 aprilie 2021 prin care a fost desemnată pentru perioada instituirii măsurii de ocrotire în calitate de tutore *****, s-a încetat. (f.d. 187-200)

Solicitarea apelantei și termenul de declarare a apelului:

Invocând dezacordul cu soluția instanței, prin e-mail, la 18 noiembrie 2024, *****, reprezentată de avocatul Fediuc Valentin, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 18 noiembrie 2024, solicitând casarea acesteia în partea admiterii pretențiilor cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii. (f.d. 176-178, 182-184)

În conformitate cu art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele cauzei rezultă că, hotărârea contestată a fost pronunțată la 18 noiembrie 2024, iar cererea de ape apel a fost depusă de *****, reprezentată de avocatul Fediuc Valentin în aceeași zi, 18 noiembrie 2024, cu respectarea termenului legal de 30 zile prevăzut de lege.

Argumentele părților:

În motivarea apelului *****, reprezentată de avocatul Fediuc Valentin a indicat că, nu este de acord parțial cu hotărârea instanței de fond de admitere parțială a acțiunii, o consideră neîntemeiată, pasibilă de a fi casată în partea contestată.

A menționat că, pentru a da această soluție prima instanță a concluzionat că, tutorele desemnat se află la evidența mediculuiîncă din anul 2013 cu diagnosticul „***** iar conform Raportului de expertiză judiciară nr.202435A0070 din 20 februarie 2024, diagnoza îi modifică în sens patologic comportamentul și îi creează un potențial infracțional iminent, motiv pentru care calitatea de tutore a apelantei urmează a fi revocată. De asemenea, hotărârile Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 15 aprilie 2021 și din 19 decembrie 2023 nu pot fi puse la baza respingerii cerinței de desemnare în calitate de tutore a *****, deoarece în acele procese s-ar fi examinat alte circumstanțe, nelegate de acuzarea tutorelui *****, de lăsarea în primejdie a persoanei supuse ocrotirii *****, fiind confirmat faptul că, pe rolul Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani se află o cauză penală în privința *****. Astfel, prima instanță a stabilit existența restricțiilor prevăzute de art. 55 alin. (4) Cod civil.

În partea ce ține de stabilirea cercului de persoane ce pot fi desemnate tutori noi, prima instanță a reținut pretendenții Morari Serghei și Morari Svetlana, doar

pentru motiv că, s-ar afla în grad de rudenie, alte motive plauzibile, care ar motiva situația ***** de a fi dată în custodia noilor tutori, prima instanță nu a reținut.

A relevat că, prin prisma art. 6 alin.(2) CEDO orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce vinovăția sa va fi legal stabilită.

Or, noii pretendenți la tutelă Morari Svetlana și Morari Serghei nu au depus o cerere în judecată, în nume propriu, cu acționare ca reclamanți, pentru a fi desemnați tutori și nici nu au acordat împuterniciri autorității tutelare, cu respectarea art. 366 alin (1), 374 alin (1) Cod civil, să acționeze în instanță din numele lor.

Această problemă a fost ridicată în fața primei instanțe, deoarece pentru această categorie de litigii, legislatorul a denumit generic participanții la proces „persoane interesate" însă nu fiecare persoană interesată are aceleași drepturi și obligații procedurale, motiv pentru care a solicitat ca prima instanță să aprecieze statutul fiecărui participant, cu denumirea de „persoană interesată", cu atribuirea concretă a întinderii drepturilor și obligațiilor procedurale sau specifice părților, cum a fi cazul petiționarului Primarul com. *****, persoana desemnată tutore ***** și persoana ocrotită *****, sau cum ar fi situația specifică celorlalți participanți, raportată la statutul procesual al intervenienților accesorii, intervenienți principali, martori, specialiști atrași pentru darea concluziilor, etc.

Faptul că, persoana care nu a depus o acțiune în judecată, este vizată direct de hotărârea judecătorească, prin care i se atribuie drepturi și obligații, contravine prevederilor art. 59, 60, 241 alin.(4) și 6, 248 alin.(1) Cod de procedură civilă, or, prima instanță nu a primit și acceptat spre examinai din partea ***** și Morari Serghei cerere cu respectarea art. 166 și 167 ale Codului de procedură civilă, precum și nu a constatat, că persoanele fizice date au obligația legală de a însuși tutela, în cazul în care este cerută de autoritatea tutelară.

De asemenea la examinarea cererii a fost audiată *****, ceea ce corespunde constatărilor de la pct. 118 și 119 din hotărârea Curții Constituționale nr.33 din 17 noiembrie 2016, în care Curtea reține că tutela, în calitate de măsură specială de protecție a persoanelor cu, tulburări psihice, urmează să se aplice doar în privința acelor persoane care nu își pot conștientiza sau dirija în totalitate acțiunile. La fel, această măsură trebuie să fie luată în ultimă instanță, după epuizarea altor măsuri mai puțin restrictive, fapt constatat de către instanțele de judecată în cadrul examinării cererii de declarare a incapacității și a evaluării ulterioare a necesității menținerii stării de incapacitate și doar în măsura în care nu. privează în totalitate persoana de dreptul de a încheia acte juridice. minore sau de a exercita alte activități inerente personalității sale. În același timp, Curtea subliniază că și în situația instituirii tutelei reprezentantul legal trebuie să țină cont de preferințele persoanei.

Intimații, Morari Svetlana și Morari Serghei, prin referința depusă la 9 iunie 2025, au solicitat respingerea cererii de apel, menținerea hotărârii primei instanțe.

Intimații, Primăria com. ***** și Procuratura ***** nu și-a valorificat dreptul de a depune referință, deși le-a fost expediată pentru cunoștință cererea de apel.

Poziția părților în apel:

Apelanta, ***** și avocatul acesteia, Fediuc Valentin, în ședința instanței de apel au solicitat admiterea cererii de apel și casarea hotărârii primei instanțe.

Intimații, Morari Svetlana și Morari Serghei, în ședința instanței de apel au solicitat respingerea cererii de apel, menținerea hotărârii primei instanțe.

Reprezentantul Primăriei com. *****, a pledat pentru respingerea cererii de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

Procuratura *****, oficiul Ciocana, în ședința instanței de apel nu s-a prezentat fiind legal citat despre data, ora, locul ședinței de judecată, din care considerente, instanța de apel în temeiul art. 379 alin. (2) Cod de procedură civilă, a dispus examinarea cauzei în lipsa părților, or, impedimente în acest sens nu s-au stabilit.

Aprecierea instanței de apel:

Audiind părțile și participanții la proces, examinând materialele cauzei, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curții de Apel Centru consideră apelul neîntemeiat şi care urmează a fi respins, cu menținerea hotărârii instanței de fond, reieșind din următoarele motive.

În conformitate cu art. 385 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să mențină hotărârea primei instanțe.

Conform art. 239 Cod de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședința de judecată.

Norma cuprinsă la art. 241 alin. (1) Cod de procedură civilă stabilește că, instanța judecătorească adoptă hotărârea în numele legii. Hotărârea judecătorească trebuie să corespundă tuturor normele de drept, să fie clară, înțeleasă de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de reclamant și pârât.

În temeiul art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii, iar în sensul art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În baza art. 373 alin. (1), (2) și (5) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanța. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanța de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Din conținutul celor relatate, Colegiul civil reține că, sarcina instanței de apel derivă din dispozițiile art. 373 alin.(1), (2) și (5) Cod de procedură civilă, în condițiile în care instanța de fond a soluționat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acțiunii în raport cu concluziile reținute de către aceasta.

Instanța de apel menționează că, art. 6 CEDO garantează dreptul justițiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligației instanțelor de judecată de a-şi argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanțelor cauzei. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicții între motivare şi dispozitiv, constituie o garanție pentru justițiabili, în fața eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

În opinia Colegiului civil, prima instanță a ținut cont de aceste deziderate și a adoptat o hotărâre bazată pe fundament temeinic și materialul probator administrat.

Judecând cauza în ordine de apel, Colegiul a stabilit că, prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 15 aprilie 2021, s-a admis cererea depusă de ***** în interesele *****, persoana interesată Direcția asistență socială s. Ciocana cu privire la instituirea măsurii de ocrotire judiciară sub forma tutelei. S-a instituit măsura de ocrotire judiciară sub forma tutelei în privința *****, pentru o perioadă de 10 ani. S-a desemnat, pentru perioada instituirii măsurii de ocrotire, în calitate de tutore *****, în vederea ocrotirii atât a persoanei, cât şi a intereselor patrimoniale și personale nepatrimoniale ale acesteia, conform legislației în vigoare. (f.d. 10-12).

Conform scrisorii Procuraturii *****, oficiul Ciocana nr. 510 din 17 iunie 2024, Direcția Generală Asistență Medicală, Pretura sectorului Ciocana și Primăria com. *****, au fost informați că, la 3 aprilie 2023, IP Ciocana al DP *****, a pornit cauza penală nr. 2023480251, în baza art. 163 alin. (2) lit. a) Cod penal, pe faptul lăsării, cu bună-știință, fără ajutor a unei persoane care se află într-o stare periculoasă pentru viață și este lipsită de posibilitatea de a se salva din cauza a bolii sau a neputinței, dacă cel vinovat știa despre primejdie și a avut posibilitatea de a

acorda ajutor părții vătămate fie că el însuși a pus-o într-o situație periculoasă pentru viată, faptă care a provocat din imprudentă o vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății. (f.d.13-14)

Prin ordonanța procurorului în Procuratura Ciocana, *****, Olga Bradu, ***** a fost pusă sub învinuire, incriminându-i-se comiterea infracțiunii prevăzute de art. 163 alin. (2) lit. a) Cod penal, pe faptul că, în perioada 24 noiembrie 2022-27 noiembrie 2022, fiind desemnată în calitate de tutore a *****, conștientizând cu bună știință că aceasta este persoană cu retard mental și nu vorbește, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările și dorind în mod conștient survenirea lor, intenționat a lăsat-o pe ***** să plece de la domiciliul stabilit pe adresa *****, com. *****, sat. *****, str. *****3, într-o direcție necunoscută, în urma căreia aceasta s-a aflat dezbrăcată în stradă, la temperaturi reci, fără ajutorul unei persoane, într-o stare periculoasă pentru viață, lipsită de posibilitatea a se salva din cauza dezabilității și neputinței sale, prin urmare fiindu-i provocat din imprudență, conform raportului de constatare nr. 202302D0170 din 06 februarie 2023, congelații grad I-II degetelor IV-V mânii stângi, congelații grad III-IV ambelor plante, soldată cu formarea gangrenei umede buloase fără zona de demarcație, ce a necesitat amputarea chirurgicală a ambelor plante la nivelul tarso-metatarsian bilateral, cu formare de bond la acest nivel, care sunt consecința expunerii prelungite la temperaturi scăzute, pot data din perioada de timp indicată, condiționează un volum al incapacității permanente de muncă mai mare de 33 %, și în baza acestui criteriu, se califică ca vătămare gravă. (f.d.63)

Conform Raportului de constatare nr.202302D0170 din 6 februarie 2023 s-a constatat, congelații grad I-II degetelor IV-V mânii stângi, congelații grad III-IV ambelor plante, soldată cu formarea gangrenei umede buloase fără zona de demarcație, ce a necesitat amputarea chirurgicală a ambelor plante la nivelul tarso-metatarsian bilateral, cu formare de bond la acest nivel, care sunt consecința expunerii prelungite la temperaturi scăzute, pot data din perioada de timp indicată, condiționează un volum al incapacității permanente de muncă mai mare de 33 %, și în baza acestui criteriu, se califică ca vătămare gravă. (31-34)

Prin ordonanța organului de urmărire penală din 23 iulie 2024, *****, a.n. 23 februarie 1970 a fost recunoscută în calitate de parte vătămată în cadrul cauzei penale pornite în baza art. 163 alin. (2) Cod penal. (f.d.44)

Conform informației nr. 63 din 30 ianuarie 2023, eliberată de Instituția Medico-Sanitară Publică Asociația Medicală Ciocana, *****, se află la evidența medicului*****din 25 ianuarie 2013 cu diagnoza „*****”. Ultima adresare la medicul*****la 24 august 2020. (f.d. 60)

Reieșind din informația prezentată de Spitalul Clinic de Psihiatrie nr.21/C-27-909 din 31 octombrie 2023, ***** ***** a.n. *****, a fost internată în instituția medicală Spitalul Clinic de Psihiatrie, pentru acordarea asistenței medicale în mai

multe rânduri, ultima internare fiind în perioada 19 februarie 2015-23 martie 2015 cu diagnoza „*****”. (f.d. 61)

Conform Raportului de Expertiză Judiciară nr. 202435A0070 din 20 februarie 2024, s-a concluzionat că, bănuita ***** Nicolai în prezent suferă de maladie p***** cronică și evolutivă: „*****”, care o privează de capacitatea de prevedere și deliberare a acțiunilor sale și de consecințele acestora, deci nu are capacitatea de a-și dea seama de acțiunile sale și nu le poate dirija, nu este aptă de a acționa cu discernământ. Conform stării psihice ***** Nicolai nu este capabilă să reproducă adecvat evenimentele și nu poate conștientiza caracterul infracțiunii incriminate, nu este capabilă să se înfățișeze în fața organelor de urmărire penală și a instanței de judecată, pentru a fi atrasă la răspundere penală pe acest caz. La momentul comiterii infracțiunii ce i se impută, bănuita ***** ***** suferea de maladie p***** cronică și evolutivă „*****”, care o priva de capacitatea de prevedere și deliberare a acțiunilor sale și de consecințele acestora, deci a acționat fără discernământ. În caz dacă în instanța de judecată va fi probată vinovăția ***** în momentul comiterii infracțiunii, comisia de experți judiciari psihiatri pledează ca expertizata să fie recunoscută iresponsabilă de fapta ce i se impută. ***** suferă de maladie p***** cronică și evolutivă: „*****”, care îi modifică în sens patologic comportamentul, și îi creează un potențial infracțional iminent, conform stării psihice comportamentul ***** prezintă pericol pentru societate, în acest context impunându-se imperios aplicarea măsurilor de siguranță cu caracter medical, în sensul de a fi internată la tratament prin constrângere într-o instituție psihiatrică cu supraveghere obișnuită (în cadrul IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie). (f.d. 66-75)

La 16 iulie 2024, Primăria com. *****, persoane interesate *****, Morari Svetlana, Serghei Morari și Procuratura *****, oficiul Ciocana s-a adresat în instanța de judecată cu cerere în procedură specială cu privire la revocarea măsurii de ocrotire judiciară sub formă de tutelă, instituită prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 15 aprilie 2021 și desemnarea unui nou tutore pentru perioada instituirii măsurilor de ocrotire judecătorească sub formă de tutelă în privința persoanei fizice *****.

Fiind învestită cu examinarea cauzei în fond, prima instanță a ajunsa la concluzia admiterii parțiale a cererii de chemare în judecată.

Invocând dezacordul cu soluția instanței, prin e-mail, la 18 noiembrie 2024, *****, reprezentată de avocatul Fediuc Valentin, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 18 noiembrie 2024, solicitând casarea acesteia în partea admiterii pretențiilor cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii. (f.d. 213-215)

Verificând legalitatea hotărârii contestate în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile aduse în cererea de apel, instanța de apel constată că soluția a fost dată de către instanța de fond cu elucidarea pe deplin a circumstanțele cauzei, cu

lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele invocate.

În debut, Colegiul ține să remarce că obiect al cererii de apel în sensul formulat de *****, reprezentată de avocatul Fediuc Valentin îl reprezintă cu titlu principal dezacordul cu referire la soluția instanței de fond în partea revocării măsurii de ocrotire judiciară sub formă de tutelă instituită în privința *****, prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 15 aprilie 2021, prin care a fost desemnată în calitate de tutore ***** și desemnării pentru perioada instituirii măsurii de ocrotire în privința ***** a unui alt tutore.

Având în susținere norma cuprinsă la art. 373 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța de apel urmează să se pronunțe în limitele cererii de apel, și anume, în partea contestată.

În acord cu art. 20 din Constituția Republicii Moldova, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

Conform art.16 din Constituție, respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului. Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice. De o protecție specială din partea întregii societăți beneficiază persoanele cu necesități speciale, statul fiind obligat să le asigure condiții normale de tratament, de readaptare, de învățământ, de instruire și de integrare socială, reieșind din art. 51 alin.(1) din Constituție.

Prin prisma art. 279 alin. (1) lit. e) Cod procedură civilă, instanța judecătorească examinează în procedură specială cauze cu privire la măsurile de ocrotire contractuale și judiciare.

În corespundere cu art. 302 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, în procedura privind măsurile de ocrotire se examinează cauzele de instituire, reînnoire sau revocare a unei măsuri de ocrotire judiciare (ocrotire provizorie, tutelă sau curatelă).

La rândul său, art. 95 alin. (1), (2) Cod civil enunță că, la cererea persoanei ocrotite sau a persoanelor indicate la art. 94 alin. (1), instanța de judecată poate dispune revocarea măsurii de ocrotire judiciare dacă necesitatea acesteia a dispărut. Orice persoană poate sesiza autoritatea tutelară privind dispariția necesității măsurii de ocrotire judiciare. În acest caz, autoritatea tutelară este obligată, fără întârzieri nejustificate, să examineze sesizarea și, după caz, să ceară revocarea măsurii conform alin. (1).

Corespunzător art. 94 alin.(1) Cod civil reglementează că, cererea de instituire a măsurii de ocrotire judiciare poate fi depusă de: a) persoana fizică în privința căreia se cere instituirea măsurii de ocrotire judiciare; b) soțul persoanei indicate la lit. a); c) persoana cu care persoana indicată la lit. a) locuiește împreună de mai mult de 3 ani; d) ruda sau afinul persoanei indicate la lit. a); e) mandatarul

împuternicit printr-un mandat de ocrotire în viitor, indiferent dacă mandatul produce sau a încetat să producă efecte; f) autoritatea tutelară.

Așadar, în conjunctura cadrului legal sus enunțat, Colegiul învederează că, legiuitorul a prevăzut cu titlu de garanție posibilitatea persoanelor să sesizeze autoritatea tutelară referitor la dispariția necesității de menținere a măsurii de ocrotire și deja autoritatea tutelară în calitate de subiect cu atribuții de depunere a cererii privind revocarea măsurii de ocrotire judiciare având obligația să solicită instanței de judecată revocarea măsurii de ocrotire aplicate.

Prin urmare, argumentele reprezentantului apelantei, *****, avocatul Fediuc Valentin, invocate în apel, precum că, autoritatea tutelară, Primăria com. *****, în interesul persoanei fizice *****, nu era în drept să depună prezenta acțiune, iar noii pretendenți la tutelă familia Morari nu au inițiat în acest sens o acțiune în nume propriu, Colegiul judiciar le apreciază ca neîntemeiate, or, în calitate de subiect cu atribuții de depunere a cererii privind revocarea măsurii de ocrotire judiciare, autoritatea tutelară este în drept și are obligația să solicită instanței de judecată revocarea măsurii de ocrotire aplicate, în condițiile în care este sesizată prin prisma normelor legale enunțate.

În accepțiunea art. 96 alin.(1) Cod civil, instituirea măsurii de ocrotire judiciare, condițiile acesteia, modificarea (inclusiv desemnarea altui ocrotitor provizoriu, curator sau tutore) și revocarea acesteia devin opozabile terților doar după înregistrarea acestor date în modul prevăzut de Guvern.

În conformitate cu art. 105 alin. (1) Cod civil, măsurile de ocrotire judiciare sub forma curatelei și tutelei încetează la expirarea termenului pentru care au fost instituite, dacă nu s-a dispus reînnoirea acestora, la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești privind revocarea măsurii respective și în cazul decesului persoanei ocrotite.

Prin prisma art. 62 alin.(2) Cod Civil, tutorilor, tutorilor supleanți și tutorilor speciali, precum și curatorilor, curatorilor supleanți și curatorilor speciali, li se revocă calitatea respectivă dacă au săvârșit un abuz, o neglijență gravă sau alte fapte care-i fac nedemni de a fi tutori sau curatori, precum și dacă nu și-au îndeplinit corespunzător obligațiile.

Totodată, în temeiul art. 66 alin. (1), (5) ale Codului civil, instanța de judecată și autoritatea tutelară exercită supravegherea generală a măsurilor de ocrotire, conform competenței prevăzute de lege. la cererea motivată a oricărei persoane interesate, după audierea sau citarea acesteia, instanța de judecată poate să revoce calitatea persoanei însărcinate cu ocrotirea în caz de neexecutare a obligațiilor ce îi revin, precum și în baza altor temeiuri prevăzute de lege.

Iar, norma consacrată la art. 55 alin. (4) Cod Civil, statuează că, **nu poate fi tutore** sau curator: a) minorul; b) persoana supusă unei măsuri de ocrotire judiciare; c) cel decăzut din drepturile părintești; d) **cel declarat incapabil de a fi**

tutore sau curator **din cauza stării de sănătate;** f) cel căruia i s-a restrâns exercițiul unor drepturi politice sau civile, fie în temeiul legii, fie prin hotărâre judecătorească, precum și cel cu rele purtări; g) cel ale cărui interese vin în conflict cu interesele minorului pus sub tutelă sau curatelă; h) cel înlăturat prin act autentic sau prin testament de către părintele care exercita singur, în momentul morții, ocrotirea părintească; i) cel căruia i s-a revocat calitatea de tutore, curator sau ocrotitor provizoriu din culpa sa; j) cel care se află în relații de muncă cu instituția în care este internată persoana asupra căreia se instituie tutela sau curatela; k) cel care suferă de alcoolism cronic sau de narcomanie; l) cel care nu are domiciliul pe teritoriul Republicii Moldova, cu excepția rudei minorului de până la gradul al IV-lea inclusiv; m) cel care nu este rudă cu minorul de până la gradul al IV-lea inclusiv sau nu a stabilit relații apropiate cu acesta.

Din interpretarea ad litteram a normelor procesuale prenotate, rezultă că tutorilor li se revocă calitatea respectivă dacă au săvârșit un abuz, o neglijență gravă sau alte fapte care-i fac nedemni de a fi tutori, dacă nu și-au îndeplinit corespunzător obligațiile, precum și în cazul în care se atestă una din compatibilitățile stabilite la art. 55 alin. (4) Cod Civil.

În particular, se constată cu certitudine că, apelanta, *****, **tutore instituit prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 15 aprilie 2021, se află la evidența medicului*****încă din anul 2013**, cu diagnoza *****, conform Raportului de expertiză judiciară nr. 202435A0070 din 20 februarie 2024, diagnoza îi modifică în sens patologic comportamentul și îi creează un potențial infracțional iminent, iar conform raportului de expertiză judiciară**, starea p***** și comportamentul cet. ***** prezintă pericol pentru societate**, în acest context impunându-se imperios aplicarea măsurilor de siguranță cu caracter medical, în sensul de a fi internată la tratament prin constrângere într-o instituție psihiatrică cu supraveghere obișnuită (în cadrul IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie).

Totodată, actele cauzei denotă că **în privința tutorelui ***** a fost inițiată cauza penală nr. 2023480251**, pe faptul lăsării, cu bună-știință, fără ajutor a persoanei care se află într-o stare periculoasă pentru viață și este lipsită de posibilitatea de a se salva din cauza bolii sau a neputinței, dacă cel vinovat știa despre primejdie și a avut posibilitatea de a acorda ajutor părții vătămate fie că el însuși a pus-o într-o situație periculoasă pentru viață, faptă care a provocat din imprudentă o vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății, învinuire adusă în baza art. 163 alin. (2) Cod penal.

Exercitând controlul asupra întrunirii condițiilor de revocare a persoanei desemnate cu ocrotirea, instanța de apel identifică restricțiile prevăzute de art. 55 alin. (4) Cod civil, or, conform Raportului de expertiză judiciară nr. 202435A0070 din 20 februarie 2024, ***** suferă de maladie p***** cronică și evolutivă: „*****”, care o privează de capacitatea de prevedere și deliberare a acțiunilor sale

și de consecințele acestora, deci nu are capacitatea de a-și dea seama de acțiunile sale și nu le poate dirija, nu este aptă de a acționa cu discernământ. Conform stării psihice ***** nu este capabilă să reproducă adecvat evenimentele și nu poate conștientiza caracterul infracțiunii incriminate în baza art. 163 alin. (2) Cod penal, nu este capabilă să se înfățișeze în fața organelor de urmărire penală și a instanței de judecată, pentru a fi atrasă la răspundere penală pe acest caz. Comisia de experți judiciari psihiatrici, pledând ca ***** să fie recunoscută iresponsabilă de fapta comisă.

Așadar, concluzia primei instanțe de revocare a calității de tutore a ***** asupra persoanei fizice ***** este una conformă cadrului legal, în condițiile în care, *****, tutore instituit prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 15 aprilie 2021, suferă de o *****, în temeiul concluziei medicale enunțate în Raportului de Expertiză Judiciară nr. 202435A0070 din 20 februarie 2024, în privința căreia s-au aplicat măsuri de siguranță cu caracter medical, ultima fiind internată la tratament prin constrângere într-o instituție psihiatrică cu supraveghere obișnuită (în cadrul IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie).

Colegiul judiciar apreciază critic argumentul reprezentantului apelantei precum că, anterior instanța de judecată a soluționat deja o cerere analogică privind revocarea calității de tutore a *****, or, deși, prin hotărârea Judecătoriei Chișinău din 19 decembrie 2023 a fost respinsă cererea înaintată de petiționara Morari Svetlana privind revocarea calității de tutore a *****, circumstanțele în baza cărora s-a formulat această cerere anterior, nu sunt identice cu cele actuale.

Pe când, în speță s-au invocat și dovedit noi circumstanțe, precum starea p***** și comportamentul *****, care conform raportului de expertiză judiciară din 20 februarie 2024, prezintă pericol pentru societate, în context impunându-se aplicarea măsurilor de siguranță cu supraveghere obișnuită în cadrul IMSP Spitalul Clinic de Psihiatrie, precum și existența unei cauzei penale intentată în privința ***** în calitate de tutore pe faptul lăsării, cu bună-știință, fără ajutor a persoanei care se află într-o stare periculoasă pentru viață și este lipsită de posibilitatea de a se salva din cauza bolii sau a neputinței, dacă cel vinovat știa despre primejdie și a avut posibilitatea de a acorda ajutor părții vătămate fie că el însuși a pus-o într-o situație periculoasă pentru viață, faptă care a provocat din imprudență o vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății, învinuire adusă în baza art. 163 alin. (2) Cod penal, ceea ce justifică în cazul din speță o reevaluare a situației de fapt și de drept.

Colegiul judiciar, analizând probatoriul administrat, prin prisma explicațiilor părților și cadrul legal indicat, constată cu certitudine că în speță sunt întrunite condițiile pentru admiterea cererii înaintate de Primăria com. ***** privind revocarea calității de tutore a ***** asupra persoanei fizice *****, or, înscrisurile

prezentate aferent faptelor imputabile, o fac nedemnă în continuare pe *****, de a deține calitatea de tutore.

În corespundere cu art. 117 alin. (1) și (2) ale Codului de procedură civilă, probe în cauze civile sunt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum şi altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei. În calitate de probe în cauze civile se admit elementele de fapt constatate din explicațiile părților şi ale altor persoane interesate în soluționarea cauzei, din depozițiile martorilor, din înscrisuri, probe materiale, înregistrări audio-video, din concluziile experților.

Art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă enunță că, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Având în susținere normele de drept citate, în cazul în care reprezentantul petiționarei și persoanele interesate au prezentat probe pertinente și concludente care confirmă indubitabil faptul că, *****, urmează a fi revocată din calitatea de tutore și ar fi necesară desemnarea unui nou tutore pentru perioada instituirii măsurilor de ocrotire judecătorească sub formă de tutelă în privința persoanei fizice *****, iar solicitarea de revocare a măsurii de ocrotire aplicate este una întemeiată, în situația în care, instanței i-au fost prezentate informații că, *****, în perioada vizată, a avut congelații grad I-II degetelor IV-V mânii stângi, congelații grad III-IV ambelor plante, soldată cu formarea gangrenei umede buloase fără zona de demarcație, ce a necesitat amputarea chirurgicală a ambelor plante la nivelul tarso-metatarsian bilateral, cu formare de bond la acest nivel, care sunt consecința expunerii prelungite la temperaturi scăzute, condiționând un volum al incapacității permanente de muncă mai mare de 33 %, și în baza acestui criteriu, calificându-se ca vătămare gravă, circumstanțe care indică la prezența unei dizabilități mintale a persoanei desemnată anterior în calitate de tutore (*****) și circumstanțe eferent cauzei penale intentate în privința ultimei în baza art. 163 Cod penal.

Deci, se constată fără echivoc că, persoana fizică *****, nu poate fi supusă măsurii de ocrotire judiciară, având-o ca tutore desemnat în continuare pe *****, care conform celor constatate, suferă și ea de o ***** încă din anul 2013, iar conform raportului de expertiză judiciară, reieșind din starea p*****, comportamentul *****, prezintă pericol pentru societate.

Acestea fiind reținute, Colegiul civil ține să remarce că, în speță revocarea măsurii de ocrotire judiciare a fost necesară atât în interesul persoanei tutelate, cât și al societății în ansamblu, or, legiuitorul nu în zadar a adaptat normele Codului de procedură civilă la dezideratele internaționale în materie de instituire, revocare a măsurilor de ocrotire judiciară, pentru ca persoana cu dizabilități mintale să aibă,

pe de o parte, posibilitate de a exercita drepturi procesuale civile, iar pe de altă parte, să poate fi supusă anumitor măsuri de ocrotire.

Aserent, art.302 alin.(1) lit. a) Cod de procedură civilă stipulează că, în procedura privind măsurile de ocrotire se examinează cauzele: de instituire, reînnoire sau revocare a unei măsuri de ocrotire judiciare (ocrotire provizorie, tutelă sau curatelă). Cererea de pornire a procesului privind măsura de ocrotire se depune, la alegerea petiționarului: lit. a) la instanța judecătorească de la domiciliul sau reședința persoanei în privința căreia este instituită sau se solicită instituirea unei măsuri de ocrotire (denumită în sensul prezentului capitol – persoană fizică), inclusiv de la locul aflării instituției de tratament sau instituției sociale în care este stabilită aceasta.

Iar, art.307 alin. (2) Cod de procedură civilă proclamă că, la cerere se va anexa raportul de expertiză extrajudiciară psihiatrică a persoanei în privința căreia se solicită instituirea măsurii de ocrotire, eliberat cu cel mult 2 luni înainte de data depunerii cererii.

Norma consacrată la art. 32 alin. (1) Cod civil prevede că, în condițiile prezentului cod, în privința persoanei fizice care, în urma unei boli mintale ori a unei deficiențe fizice, mintale sau psihologice, nu poate, în mod deplin, conștientiza acțiunile sale ori exprima voința poate fi instituită, prin hotărâre judecătorească, măsura de ocrotire judiciară sub forma curatelei, a ocrotirii provizorii sau a tutelei.

În condițiile art. 65 alin. (1) și (3) Cod civil, persoana fizică care a atins majoratul sau care a dobândit capacitate deplină de exercițiu pe altă cale legală și care, în urma unei boli mintale ori a unei deficiențe fizice, mintale sau psihologice, nu poate, în mod deplin, conștientiza acțiunile sale ori exprima voința poate beneficia de o măsură de ocrotire, instituită în funcție de starea sau situația sa. Măsurile de ocrotire pot fi contractuale (contractul de asistență, mandatul de ocrotire în viitor) și judiciare (ocrotirea provizorie, curatela, tutela). La luarea oricărei decizii care vizează persoana în privința căreia este instituită o măsură de ocrotire (persoana ocrotită) sau interesele patrimoniale ale acesteia, instanța de judecată, autoritatea tutelară și persoana însărcinată cu ocrotirea (asistentul, mandatarul împuternicit prin mandat de ocrotire în viitor, ocrotitorul provizoriu, curatorul, tutorele, membrii consiliului de familie) vor acorda prioritate dorințelor și sentimentelor persoanei ocrotite, exprimate de sine stătător sau, la solicitarea acesteia, cu ajutorul persoanei de încredere. Dorințele și sentimentele persoanei ocrotite vor avea prioritate, chiar dacă sânt susceptibile de a expune persoana ocrotită unui anumit risc, cu excepția cazului în care ea se expune unui risc grav ce nu poate fi diminuat prin întreprinderea anumitor măsuri suplimentare.

Adițional, art. 92 Cod civil prevede că, măsura de ocrotire judiciară poate fi instituită de către instanța de judecată doar în cazul în care aceasta este necesară și

dacă persoana nu este ocrotită suficient prin aplicarea dispozițiilor legale privind obligația de întreținere a soțului şi a rudelor, privind regimul bunurilor comune ale soților, privind asistența la luarea deciziei sau prin mandatul de ocrotire în viitor a persoanei respective. Măsura de ocrotire judiciară trebuie să fie individualizată şi proporțională gradului în care, în urma unei boli mintale sau deficiențe fizice, mintale sau psihologice, persoana nu își poate conștientiza acțiunile ori exprima voința.

La caz, actele cauzei denotă că, *****, deține grad de dizabilitate sever, iar conform Raportului de expertiză judiciară nr.202435A669 din 18 octombrie 2024, ultima suferă de maladie p***** cronică ,,*****”, manifestată prin nedezvoltarea semnificativă a multiplelor funcții corticale superioare și anume: memoria, gândirea, orientarea, înțelegerea, analiza, sinteza, deci funcțiile intelectual-mnestice, cognitive, psihocomportamentale și emoționale. (f.d.152-156)

Art. 94 Cod civil, prevede că, cererea de instituire a măsurii de ocrotire judiciare poate fi depusă de către: a) persoana fizică în privinţa căreia se cere instituirea măsurii de ocrotire judiciare; b) soţul persoanei indicate la lit.a); c) persoana cu care persoana indicată la lit.a) locuieşte împreună de mai mult de 3 ani; d) ruda sau afinul persoanei indicate la lit.a); e) mandatarul împuternicit printr-un mandat de ocrotire în viitor, indiferent dacă mandatul produce sau a încetat să producă efecte; f) autoritatea tutelară. Autoritatea tutelară poate depune cererea prevăzută la alin.(1) doar dacă persoanele indicate la alin.(1) lit.a)-e) au omis să o depună în termen de 3 luni de la data sesizării acestora de către autoritatea tutelară.

La caz, s-a stabilit că, cererea a fost depusă de autoritatea tutelară, care a solicitat desemnarea calității de tutore a soților Morari Serghei și Morari Svetlana, care sunt rude apropiate persoanei fizice *****, și anume, Morari Serghei fiind verișor cu persoana fizică, iar Morari Svetlana - soția verișorului.

Norma cuprinsă la art. 102 alin.(3) și (4) Cod civil, prevede că în privința persoanei care, în temeiul dispozițiilor art.65 alin.(1) trebuie să fie reprezentată în mod continuu poate fi instituită măsura de ocrotire judiciară sub forma tutelei. Tutela se instituie doar dacă nici prin ocrotirea provizorie și nici prin curatelă nu se va putea asigura ocrotirea suficientă a persoanei.

Concomitent, art. 103 Cod civil reglementează că, instanța de judecată stabilește termenul pentru care se instituie măsura de ocrotire judiciară sub forma curatelei sau tutelei, care poate fi de maximum 5 ani. Prin derogare de la alin.(1), în cazul instituirii tutelei, instanța de judecată, în baza raportului de expertiză psihiatrică care confirmă că, având în vedere stadiul dezvoltării științei, nu există semne vădite că starea persoanei se va îmbunătăți, poate stabili, prin hotărâre motivată, un termen de până la 10 ani.

În conjunctura cadrului legal enunțat, Colegiul civil menține hotărârea primei instanței și în privința instituirii tutelei pe un termen de 5 ani, în condițiile în care

concluziile raportului de expertiză psihiatrică confirmă stadiul maladiei psihice a *****, iar Morari Serghei și Morari Svetlana sunt persoane cu care persoana fizică nu au mai domiciliat împreună, dar care sunt rude și au manifestat un interes față de situația persoanei fizice.

În accepțiunea art. 128 Cod civil, sub rezerva dispozițiilor art. 127 alin. (2), persoana supusă măsurii de ocrotire judiciare sub forma tutelei este reprezentată în actele juridice necesare administrării patrimoniului său conform art.131-145.

Corespunzător, în cazul în care instanța a admis pretenția privind instituirea măsurii de ocrotire judiciară sub forma tutelei în privința *****, este justificată și desemnarea ***** în vederea ocrotirii, reprezentării drepturilor și intereselor patrimoniale și nepatrimoniale ale *****.

În acord cu art.308[11] alin. (2)-(3) Cod procedură civilă, la instituirea măsurii de ocrotire judiciare, instanța de judecată, obligatoriu, se pronunță cu privire la privarea dreptului la vot stabilit de Codul electoral. Persoana este privată de dreptul la vot dacă nu întrunește unul sau mai multe din următoarele criterii: a) persoana înțelege informațiile relevante pentru decizia pe care trebuie să o ia; b) persoana apreciază implicațiile acestor informații pentru propria ei situație; c) persoana are capacitatea de a compara opțiunile disponibile; d) persoana poate alege opțiunea dorită. Hotărârea definitivă a instanței de judecată prin care persoana este privată de dreptul la vot, precum și hotărârea definitivă de ridicare a interdicției de a vota se aduc la cunoștința Comisiei Electorale Centrale.

Având în vedere că, *****, nu întrunește condițiile prevăzute la alin.(2) art. 308[11] Cod procedură civilă, justificat prima instanță, a hotărât și referitor la privarea de dreptul de vot stabilit de Codul electoral, a *****.

Sintetizând cele relatate, instanța de apel conchide că, hotărârea judecătorească contestată este adoptată în limitele competenței, cu aplicarea corectă a legii materiale care guvernează raportul juridic litigios, iar argumentele și afirmațiile invocate de apelantă și reprezentantul său, sunt lipsite de suport juridic, motiv pentru care instanța de apel le apreciază ca fiind inconsistente și fără raționament juridic valabil circumstanțelor speței. Ort, acestor argumente, pe îndelete prima instanță le-a dat răspuns.

Totodată, Colegiul ține să remarce și că apelanta utilizând calea de atac nu a prezentat în instanța de apel probe de natură să răstoarne concluziile expuse în hotărârea contestată.

Finalmente, instanța de apel, prin prisma jurisprudenței CEDO, şi anume, cauza Rebait şi alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995, unde Comisia a menționat că „... art. 6 § 1 al Convenției, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanța de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanța inferioară, ca fiind lipsit de șanse de

succes”, consideră necesar de a respinge şi alte argumente invocate în apel, mai mult că acestea nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată la caz a normelor de drept material sau procedural de către instanțe.

Față de cele ce preced și având în vedere faptul că, hotărârea primei instanțe este întemeiată și legală, iar criticile formulate în apel sunt nejustificate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru ajunge la concluzia de a respinge apelul și de a menține hotărârea primei instanțe, emisă în cauză.

În conformitate cu art. 385 lit. a), 389 și 390 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru

D E C I D E:

Se respinge cererea de apel declarată de *****, reprezentată de avocatul Fediuc Valentin.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 18 noiembrie 2024.

Decizia este definitivă și executorie din momentul emiterii, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de 2 luni de la comunicarea deciziei integrale, prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Preşedintele şedinţei,
judecătorul Ana Panov

Judecătorii Lucia Bagrin

Diana Corlăteanu

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru, judecător Victoria Bogomolova
Dosarul nr. 2a-435/25 (2-24078295-02-2a-03022025)

D E C I Z I E
(DISPOZITIV)

18 iunie 2025 *****

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ
al Curţii de Apel Centru

Instanța compusă din:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Ana Panov
Judecătorii Lucia Bagrin și Diana Corlăteanu
Grefierul Irina Bolduratu

examinând în **ședință de judecată închisă**, cererea de apel declarată de *****, reprezentată de avocatul Fediuc Valentin,

împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 18 noiembrie 2024, prin care s-a admis parțial acțiunea,

în cauza civilă, în **procedură specială**, la cererea depusă de Primăria com. *****, persoane interesate *****, Morari Svetlana, Serghei Morari și Procuratura *****, oficiul Ciocana cu privire la revocarea măsurii de ocrotire judiciară sub formă de tutelă, instituită prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 15 aprilie 2021 și desemnarea unui nou tutore pentru perioada instituirii măsurilor de ocrotire judecătorească sub formă de tutelă în privința persoanei fizice *****,

în conformitate cu art. 385 lit. a), 389 și 390 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru

D E C I D E:

Se respinge cererea de apel declarată de *****, reprezentată de avocatul Fediuc Valentin.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 18 noiembrie 2024.

Decizia este definitivă și executorie din momentul emiterii, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de 2 luni de la comunicarea deciziei integrale, prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Preşedintele şedinţei,
judecătorul Ana
Panov

Judecătorii Lucia
Bagrin

Diana
Corlăteanu